

De kinderlijke verwondering

Bezoek aan het atelier van Gilbert Degryse – assemblagekunstenaar

Het atelier van assemblagekunstenaar Gilbert Degryse is een vrijplaats voor gevonden objecten. Al snel blijkt Gilbert een duizendpoot te zijn: schilderen, assembleren, beeldjes, installaties: hij maakt het allemaal. Niet toevallig haalt hij Cy Twombly aan als inspiratie, zijn oeuvre is ook het resultaat van een vrije blik en straalt een grote openheid uit. Een vaste methode hanteert Gilbert niet, toch lijkt er zich een constante doorheen zijn werken te herhalen: De fascinatie voor de zoektocht naar de 'perfecte vorm'. Een object trouvé beschouwt Gilbert Degryse als een archetype, het ideaalbeeld van een kunstwerk, een 'objet trouvé aidé' als inwerking en een assemblage als confrontatie. Telkens gaat hij het gevecht aan met de materie en vorm om tot een eigen creatie te komen.

Betekenis:

Gilbert vertrekt niet altijd vanuit een idee. Een kunstwerk ontstaat soms ook per toeval. Het toeval moet je haast letterlijk toe-vallen. Twee vormen die per toeval bij elkaar liggen, kunnen op een bepaald moment in interactie treden en bij onderkenning door de kunstenaar een goed kunstwerk vormen. Zo vertelde Gilbert over een kunstwerk dat hij de rol band per toeval plaatste op een blok hout en na een tijd zag hij de waarde hiervan in.

In het maakproces is toeval dus geen onbelangrijke factor. Toch kan een keuze doelbewust gemaakt worden: de kenmerken van een materiaal kunnen de aanleiding geven tot het ontstaan van een relatie met dit artefact. Zo stelt hij een veelvoud aan onzelvevrouwtjes op een toonbank tentoon. Allen zijn ze gemaakt met gips: het water bevat ongeveer 2% 'gewijd'- water van Lourdes. De achterliggende inhoud ligt voor de hand: is het werk heilig? Is kunst heilig? Dit werk is ook een aanklacht tegen de 'platte commerce' van de kerk en ruimer de maatschappij.

Vaak is een inhoudelijk concept de voorbode van een geslaagd kunstwerk, zoals bij het werken naar een tentoonstelling toe. Zo installeert Gilbert een 'sculpt-o-mat', een verkoopsautomaat waar men geen brood of een blikje bier, maar wel sculptuurtjes kan kopen. Hier werkt hij naar een het uitgedokterde concept. De kunstenaar is onderdeel van de maatschappij en hier relativeert hij zichzelf, want hij neemt letterlijk deel aan de 'platte commerce'.

De kinderlijke verwondering vormt de sterkte van het kijken (naar voorwerpen, kunst, de werkelijkheid) volgens Gilbert: een ijzeren vorm als verpakking van een landschap.

Werkmethode:

Een vast werkprocedé heeft Gilbert Degryse niet. Soms fascineert een voorwerp op zich (objet trouvé). Soms is een vereenvoudiging van de vorm van het objet trouvé aangewezen. Soms is die vereenvoudiging aanleiding om daarop verder te werken.

We kunnen stellen dat Gilbert op zes verschillende wijzen tot zijn werk komt.

1. Object trouvé: is een gevonden voorwerp dat jou als kunstenaar aanspreekt. Denk maar aan het rekkenfles van Duchamp. Door iets uit zijn context te halen krijgt het andere betekenissen.
2. Object trouvé aidé: Een objet trouvé waar in beperkte mate aan gewerkt werd.
3. Eerste assemblages waarbij een voorwerp uit elkaar gehaald wordt en op een andere wijze terug wordt samengevoegd. Vb.: De visegrip-draak 'broehaha'. Hij ontleedt het dagdagelijks voorwerp (een objet trouvé) en maakt er een alternatieve compositie mee waar ook spanning en evenwicht belangrijke elementen worden. Hij ontleedt de delen aan het geheel en stelt ze opnieuw samen tot een boeiende creatie.
4. Assemblage waarbij gezocht wordt naar spanning tussen twee of meerdere vormen. Hierbij gaat het vooral om de vorm. Bijvoorbeeld het herhalen van een bepaalde vorm om als een geheel te presenteren.
5. Assemblages waarbij de inhoud de vorm bepaald.
6. Assemblages die vertrekken van een object in een locatie, al dan niet publieke ruimte.

In de geïmproviseerde tentoonstelling werd duidelijk dat het oeuvre van Gilbert Degryse een leerproces op zich was en is. Zonder de meer anekdotische beginwerken waren de vervolgw werken niet mogelijk. Uit die veelal figuratieve assemblages ontstonden meer abstract vormelijke assemblages.

Het loskomen van de anekdotische wortels is een rode draad doorheen het verhaal en de eigen geschiedenis van de kunstenaar. Loskomen van de inhoud is één methode, maar evenzeer die inhoudelijke betekenis aanwenden om te groeien tot een nieuw idee en geheel (Genetic Manipulated Ice - Crystal).

De vormen vallen in hun plooi door middel van een hoog fingerspitzengefühl. Het evenwicht zoeken tussen materie, vorm en inhoud is de opdracht voor de kunstenaar en tevens het succes van assemblagekunstenaar Gilbert Degryse.

BD